

POSTUPANJE DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA PROTIV POČINITELJA KAZNENIH DJELA RATNIH ZLOČINA POČINJENIH NA ŠIREM VUKOVARSKOM PODRUČJU

Više od tri desetljeća nakon jednog od najtežih dana u hrvatskoj povijesti, povodom obilježavanja obljetnice pada Vukovara 18. studenoga 1991., državno odvjetništvo objavljuje ažurirane podatke o procesuiranju zločina počinjenih na širem vukovarskom području, ne samo radi izvještavanja zainteresirane javnosti, nego i kao poruku žrtvama da s jednakom predanošću i svim raspoloživim profesionalnim resursima državno odvjetništvo kontinuirano radi na privođenju pravdi odgovornih za ove najteže zločine, ali i kao podsjetnik da ta vrsta zlodjela ne zastarijeva.

S tom svrhom, nastavno na ranija izvješća, sada prikazujemo podatke sa stanjem na dan 23. listopada 2023.

Izvješće je koncipirano po stadijima kaznenog postupka i sadrži podatke samo o onim postupcima u kojima je došlo do promjene od posljednjeg izvješća iz listopada 2022. godine. Stoga su u ovom izvješću navedeni predmeti u kojima su istrage ili optuženja pokrenuti nakon 27. listopada 2022. te predmeti o kojima je već izviješteno u studenom 2018. i 2020. te listopadu 2021. i 2022., a u kojima je u međuvremenu došlo do promjena.

Kazneni postupci zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih na širem području Vukovara vođeni su ili se još uvijek vode pred Županijskim sudom u Osijeku, Specijalnim sudom za ratne zločine u Beogradu te pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju u Den Haag-u.

KAZNENI POSTUPCI U NADLEŽNOSTI ŽUPANIJSKIH DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA U OSIJEKU I VUKOVARU

1. ISTRAGE

1.1. Nove istrage (poslije 27. listopada 2022.)

i) Logor Velepromet, studeni i prosinac 1991.

Rješenjem od 22. prosinca 2022. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je istragu protiv D. B. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na štetu civila zarobljenih u Veleprometu i njegovoj neposrednoj blizini na način da bi u razdoblju od 18. do 21. studenoga 1991., kao pripadnik srpskih paravojskih formacija, zajedno s drugim nepoznatim pripadnicima tih formacija, zlostavljao jedanaest zatočenih civila, uslijed kojeg zlostavljanja je kod dvojice zatočenika nastupila smrt.

ii) Ubojstva civila na Sajmištu, Vukovar listopad 1991.

Rješenjem od 23. svibnja 2023. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je istragu protiv Č. S. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Budući da je tijekom ovog izvještajnog razdoblja u istom kaznenom predmetu podignuta i optužnica, detaljnije o inkriminaciji koja se Č. S. stavlja na teret izvješćujemo pod poglavljem 2.1. „Nove optužnice“.

iii) Lovas

Rješenjem od 26. lipnja 2023. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je istragu protiv M. D. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH tako da je kao pripadnik SAO Krajine silovao žrtvu koja je kod njega došla u Štab TO Lovas kako bi ishodila propusnicu za izlazak iz Lovasa.

iv) Zločini u Vukovaru od prosinca 1991. do kraja 1992. godine

Rješenjem od 27. srpnja 2023. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je istragu protiv L.J. S. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da bi tijekom 1992. godine, u Vukovaru, zajedno s drugim pripadnicima srpskih paravojskih formacija fizički i psihički zlostavljao i silovao žrtvu koja je bila hrvatske nacionalnosti i supruga poginulog hrvatskog branitelja.

Istraga je obustavljena 3. kolovoza 2023. zbog toga što je okrivljenik u vrijeme počinjenja kaznenog djela bio u dobi od 15 godina, 8 mjeseci i 3 dana te je, sukladno odredbi čl. 5. st. 2. Zakona o sudovima za mladež, u vrijeme počinjenja kaznenog djela imao status mlađeg maloljetnika, odnosno osobe koja je navršila 14 godina života, a nije navršila 16 godina života. S obzirom da je odredbom čl. 32. st. 1. Zakona o sudovima za mladež propisano da se punoljetnoj osobi koja je navršila 21 godinu života ne može suditi za kazneno djelo koje je počinila kao mlađi maloljetnik, istraga je obustavljena.

1.2. Ažurirani podaci u odnosu na ranije pokrenute istrage (prije 27. listopada 2022.)

i) Napad na selo Cerić i ubojstva civila

Rješenjem od 17. listopada 2022. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je istragu protiv I. okr. Ž. T., II. okr. N. V. i III. okr. D. T. zbog kaznenog djela iz čl. 122. OKZ RH. Okrivljenicima se stavlja na teret da bi u razdoblju od 2. do 4. listopada 1991. u Ceriću i Mirkovcima, kao pripadnici srpske paravojne formacije TO Mirkovci, tijekom zajedničkog napada pripadnika JNA i TO Mirkovci na mjesto Cerić, po prestanku tog napada i nakon okupacije Cerića, nečovječno postupali prema ratnim zarobljenicima i ubijali ih.

Protiv I. okr. Ž. T., II. okr. N. V. i III. okr. D. T. rješenjem od 17. travnja 2023. istraga je prekinuta zbog nedostupnosti okrivljenika.

ii) Petrovci 1991. - 1992. – zlostavljanja i ubojstva civila i ratnih zarobljenika

Rješenjem od 5. listopada 2021. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku proširilo je istragu protiv D. S. i P. K. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da bi tijekom listopada 1991., u Petrovcima, fizički zlostavljali dvije civilne osobe. Istraga je prekinuta rješenjem od 20. listopada 2022. budući da su provedene sve dokazne radnje koje je bilo moguće provesti, dok za sada nije udovoljeno zamolnici za ispitivanje okrivljenika D. S. i P. K. koji prebivaju na području Republike Srbije, a bez čijih iskaza se ne može donijeti meritorna državnoodvjetnička odluka, odnosno ne postoje uvjeti za završetak istrage.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 7. prosinca 2021. proširilo istragu protiv okr. I. K. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da bi tijekom listopada 1991., u Petrovcima i Negoslavcima, sudjelovao u nezakonitom uhićenju, zatvaranju i zlostavljanju jedne civilne osobe.

Rješenjem od 15. veljače 2023. istraga protiv I. K. je prekinuta zbog nedostupnosti okrivljenika.

iii) Ovčara

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je 30. rujna 2022. istragu protiv S. R. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH i kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH, na način da bi 20. studenoga 1991., na poljoprivrednom dobru Ovčara pored Vukovara, zajedno s većim brojem pripadnika srpskih paravojnih formacija, ulazio u hangar i sudjelovao u zlostavljanju dvojice zarobljenika i usmrćenju jednoga od njih. Okrivljenom se stavlja na teret i da bi 16. studenoga 1991. na području Vukovara sudjelovao u protuzakonitom zatvaranju jedne civilne osobe.

Istraga je prekinuta 28. veljače 2023. zbog nedostupnosti okrivljenika.

iv) Lovas

Rješenjem od 12. srpnja 2022. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv S. Z. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da bi krajem listopada 1991., u Lovasu, zastrašivao i silovao jednu civilnu osobu.

Rješenjem od 4. travnja 2023. istraga je prekinuta zbog nedostupnosti okrivljenika.

2. OPTUŽNICE

2.1. Nove optužnice (nakon 27. listopada 2022.)

i) Ratni zločin u Trpinji 1991. godine

U kaznenom predmetu protiv Z. V. zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH počinjenog ubojstvom prethodno zatočenih i zlostavljanih civila u Trpinji, 17. prosinca 2013. otvorena je istraga koja je prekinuta 6. lipnja 2014. zbog nedostupnosti okrivljenika. S obzirom da je navedeni okrivljenik izručen iz Republike Francuske 28. prosinca 2022., Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 27. prosinca 2022. donijelo rješenje o nastavku istrage te je 23. siječnja 2023. podignuta optužnica.

ii) Ubojstvo civila i ratnih zarobljenika u selu Petrovci

U kaznenom predmetu protiv P. L. u kojemu je 22. listopada 2021. otvorena istraga zbog postojanja osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, počinjenog zlostavljanjem civilne žrtve u Petrovcima, 15. studenoga 2022. podignuta je optužnica.

iii) Ubojstva civila na Sajmištu, Vukovar listopad 1991.

Rješenjem od 23. svibnja 2023. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku otvorilo je istragu protiv Č. S. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da je sudjelovao u fizičkom zlostavljanju civila zarobljenih u Vukovaru, u naselju Sajmište te njihovom odvođenju i predaji nepoznatim pripadnicima srpskih paravojnih formacija koji su ih usmrtili.

U navedenom predmetu je 9. listopada 2023. podignuta optužnica.

2.2. Ažurirani podaci u odnosu na ranije podignute optužnice (prije 27. listopada 2022.)

i) Logor u Berku

U kaznenom predmetu protiv M. E. i drugih, 5. travnja 2006. podignuta je optužnica protiv 35 okrivljenika zbog kaznenog djela čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Ratni zločin u Berku procesuiran je optužnicom ŽDO u Vukovaru od 5. travnja 2006. podignutom protiv 35 okrivljenika: M. E., Đ. V., M. G., Ž. G., G. E., D. E., M. M., Đ. K., V. R., S. V., M. K., M. J., S. V., R. M., P. G., Ž. K., M. V., G. T., Ž. E., N. E., M. V., I. Č., M. V., Ž. K., M. R., S. P., S. Č., S. G., P. R., M. K., M. P., D. T., M. Č., D. K., M. V., koji se terete da su u razdoblju od 2. rujna 1991. do kraja 1992. godine u Berku, s većinskim hrvatskim stanovništvom, nakon okupacije sela od strane tzv. JNA i paravojnih postrojbi, prihvatili uspostavljenu okupacijsku vlast i osnovali tzv. Štab teritorijalne obrane kao organ mjesne vlasti, u zajedničkom cilju da preostalo civilno stanovništvo nesrpske narodnosti natjeraju na napuštanje sela i područje Berka učine srpskim etničkim područjem te dio nesrpskog stanovništva od oko 120 civila, koji su ostali u selu, zatočili u halama Poljoprivrednog kombinata VUPIK-a u selu i potom odveli u za to predviđeni i osnovani logor u kućama D. i P. P. i M. M. te sudjelovali u provođenju aktivnosti kojima je cjelokupno civilno stanovništvo izvrgnuto sustavnom psihičkom i fizičkom zlostavljanju, pa sve do usmrćenja nekih od njih.

Rješenjem od 23. veljače 2023. Županijski sud u Osijeku obustavio je kazneni postupak protiv V. R. zbog smrti.

3. PRESUDE

i) Ubojstva civila i ratnih zarobljenika u selu Petrovci

Rješenjem od 2. kolovoza 2021. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv M. D. zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na način da bi od sredine rujna do kraja listopada 1991. godine, tijekom oružane agresije na Republiku Hrvatsku, sudjelovao u nezakonitim uhićenjima, zatvaranju i zlostavljanju pripadnika nesrpske nacionalnosti na okupiranom području, pa je tako u Negoslavcima

i Petrovcima zlostavljao tri civilne osobe te u Petrovcima silovao maloljetnu žensku osobu, tada staru 16 godina.

Nakon dovršene istrage, pred Županijskim sudom u Osijeku 27. srpnja 2022. protiv okrivljenog M. D. podignuta je optužnica.

Županijski sud u Osijeku 29. prosinca 2022. donio je nepravomoćnu presudu kojom je M. D. osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina.

ii) Ubojstva civila na Sajmištu, Vukovar listopad 1991.

U kaznenom predmetu protiv Z. R. zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH 15. lipnja 2021. podignuta je optužnica. Optuženom okrivljeniku stavljeno je na teret sudjelovanje u fizičkom zlostavljanju civila zarobljenih u Vukovaru, u naselju Sajmište te njihovo odvođenje i predaja nepoznatim pripadnicima srpskih paravojskih formacija koji su ih usmrtili.

Nepravomoćnom presudom od 3. ožujka 2023. Z. R. je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 4 godine i 6 mjeseci.

iii) Ratni zločini u logorima u Srbiji

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku optužilo je A. V. 11. travnja 2011. zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. i čl. 122. OKZ RH počinjenog na način da je od početka listopada 1991. pa do svibnja 1992., u Republici Srbiji, u Begejcima, Stajićevu, Sremskoj Mitrovici te Nišu i Staroj Gradišci, kao načelnik Uprave bezbednosti tadašnjeg Saveznog sekretarijata za narodnu obranu, nakon što su po naredbi Uprave bezbednosti osnovani logori za ratne zarobljenike u tim mjestima u koje su iz Republike Hrvatske dovedeni i protupravno zatočeni civili i pripadnici oružanih postrojbi RH te nakon što je kao stvarne zapovjednike logora postavio sebi podređene pripadnike organa bezbednosti te poslao više grupa oficira bezbednosti da obavljaju ispitivanja civila i ratnog zarobljenika, iako je na temelju saznanja od sebi podređenih zapovjednika i ispitivača o stanju u logorima znao da se ne poštuju odredbe međunarodnog prava o postupanju s ratnim zarobljenicima i civilima, da se u logorima događaju protupravne radnje, da zatočenicima i zarobljenicima nisu osigurani osnovni životni uvjeti, tekuća voda, hrana, odjeća i pokrivači, da se isti fizički i psihički zlostavljaju, neki i do smrti, nije osigurao red, zakonitost i osnovne životne uvjete u logorima te nije poduzeo ništa da se takva protuzakonita ponašanja suzbiju i počinitelji kazne, nego je unatoč tome pristajao da njemu podređene osobe nastave s takvim protupravnim radnjama, kao i da njemu podređeni stvarni zapovjednici logora sebi podređenim pripadnicima vojne policije, odnosno čuvarima u logorima dopuštaju i toleriraju da svakodnevno fizički i psihički zlostavljaju gotovo sve zarobljenike i civile od kojih zlostavljanja su neki i umrli.

Županijski sud u Osijeku je 20. ožujka 2023. donio nepravomoćnu presudu kojom je A. V. za navedena kaznena djela u odsutnosti osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.